

O-SS 034

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

คุณภาพชีวิตและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภายใต้การดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

The Quality of Life and Fund Accessibility under the Village Fund Operation of the National
Council for Peace and Order

ดารีกา ทรวงแก้ว (Darika Soungkaew)¹ ชิตตะวัน ชนะกุล (Chittawan Chanagu)²

ฐิติมา พุฒิตานันท์ (Thitima Puttitanun)³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและวัตถุประสงค์การกู้ยืมของสมาชิกผู้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน และเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ และอาชีพ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านก่อนและหลังการกู้ยืมเงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน โดยเก็บข้อมูลจากสมาชิกผู้กู้ยืมจำนวน 397 ตัวอย่าง ใน 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เมืองเชียงใหม่ หางดง และแมริม ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ปี 2559 ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนาและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้กู้ยืมมีลักษณะ อายุค่อนข้างสูง การศึกษาต่ำ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่ารายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และเป็นผู้ที่มีเงินออม โดยวัตถุประสงค์หลักในการกู้ยืม ได้แก่ ใช้เพื่อในการขยายหรือหมุนเวียนในอาชีพเดิม เพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้เป็นทุนเริ่มต้นในการประกอบอาชีพใหม่ อีกทั้งพบว่าภายหลังจากการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ และด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างดีขึ้น รวมไปถึงมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น

คำสำคัญ คุณภาพชีวิต การเข้าถึงแหล่งเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

¹ นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ darika.skaew@gmail.com

² อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ fecocwc@nontri.ku.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ fecotmp@ku.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study the characteristics of the loan applicants and the purpose of the loan and compare the quality of life on income and occupation aspects and fund accessibility before and after the Village Fund Operation of the National Council for Peace and Order. The samples were collected from the members of the Village Fund who live in three districts of Chiang Mai; Mueang Chiang Mai, Hang Dong and Mae Rim with a total of 397 samples. The data were collected between March and May, 2016. The results reveal that the majority of the samples have low level of education, relatively old with an average income per month being higher than the average monthly expenditure and savings. The main purposes of the loan are to use it on their current occupation, on consumption and to start a new career. Furthermore, the quality of life on income and occupation are better after the loan includes a better ability to access capital resources.

Keywords: Quality of life, Fund accessibility

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การสนับสนุนของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ซึ่งได้เล็งเห็นว่าโครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศยังประสบปัญหา ไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนได้ และยังคงมีความเหลื่อมล้ำได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไปทั้งในพื้นที่ชนบทและชุมชนเมือง ฉะนั้นรัฐบาลจึงมีแนวคิดในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งถือเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองนำไปพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย และลดภาระหนี้สิน (พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547) ได้จัดให้มีการสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านโดยให้ธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรปล่อยกู้แห่งละ 30,000 ล้านบาท รวมเป็นเงินปล่อยกู้ทั้งสิ้น 60,000 ล้านบาท และให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับการจัดชั้นเป็นกองทุนระดับดีมาก (A) และระดับดี (B) ซึ่งเป็นไปตามผลการประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในปี 2555 โดยให้แต่ละกองทุนกู้ยืมได้ไม่เกิน 1 ล้านบาท การกู้ยืมของสมาชิกในครั้งนี้มีกำหนดระยะเวลา 7 ปี ทั้งนี้ในปีที่ 1 ถึง 2 คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี โดยรัฐบาลจะชดเชยให้สถาบันการเงินตามต้นทุนทางการเงินที่เกิดขึ้นจริง และในปีที่ 3 ถึง 7 ประชาชนที่ได้กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านจะต้องรับภาระจ่ายดอกเบี้ยเองเท่ากับต้นทุนทางการเงินบวกด้วยร้อยละ 1.0 ต่อปี โดยมาตรการนี้มีขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของผู้ที่มีรายได้น้อยและเกษตรกรซึ่งถือเป็นประชาชนฐานรากของประเทศ โดยครอบคลุมไปถึงการพัฒนาในระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอีกด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมของ วารุณี ทองมาก (2547) และ เฉลิมวรรณ เดชะชาติ (2548) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตหลังการกู้เงินโครงการธนาคารประชาชน และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืม ซึ่งจะเห็นว่าในการศึกษาโครงการต่างๆของรัฐบาลเพื่อต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ และช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรยังคงเป็นประเด็นที่มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นในการศึกษานี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ (1) ศึกษาข้อมูลทั่วไป และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมของสมาชิกผู้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และ (2) ศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ และอาชีพ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านก่อนและหลังการกู้ยืมเงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภายนอกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษาสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใน 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอหางดง และอำเภอแมริม จากผลการศึกษาเชิงพรรณนาและเชิงวิเคราะห์ที่ได้นั้นจะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาความเป็นอยู่ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดียิ่งขึ้น และผลที่ได้จากการวัดระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกผู้กู้ ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายในการดำเนินมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกร ให้มีการพัฒนาอาชีพเดิม เพิ่มระดับรายได้ และ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

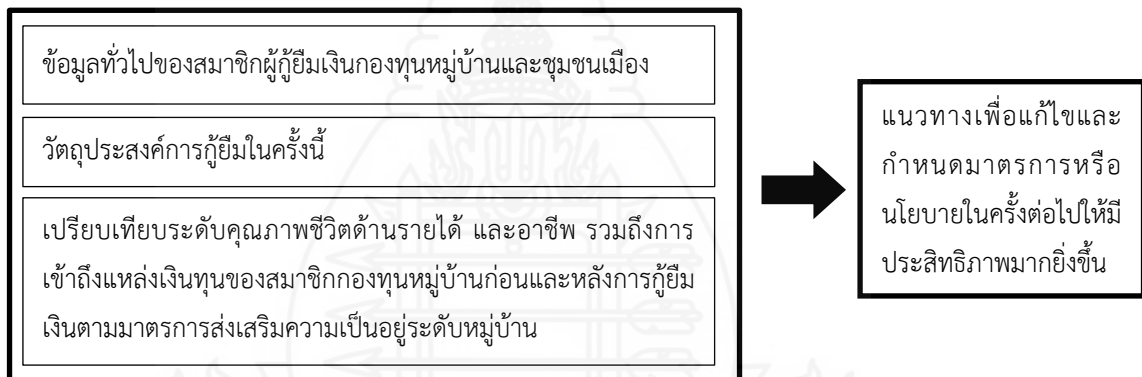
The 6th STOU National Research Conference

บรรเทาปัญหาภาระหนี้สิน อันจะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อีกทั้งจะนำไปสู่บทสรุปซึ่งจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อแก้ไข พัฒนาและกำหนดนโยบายหรือมาตรการในครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไป และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมของสมาชิกผู้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน
2. ศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ และอาชีพ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านก่อนและหลังการกู้ยืมเงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษาคือสมาชิกผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับ A และ B ใน 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอหางดง และอำเภอแมริมจำนวน 5,041 คน กลุ่มตัวอย่างหาได้โดยใช้หลักการคำนวณของYamane (1967) ได้จำนวน 370 ตัวอย่าง สามารถเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 397 ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษา ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2) วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน (3) ระดับคุณภาพชีวิตทางด้านรายได้ และด้านอาชีพ ความสามารถในการเข้าถึงเงินกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก่อนการกู้ยืมในครั้งนี้ และ (4) ระดับคุณภาพชีวิตทางด้านรายได้ และด้านอาชีพ ความสามารถในการเข้าถึงเงินกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหลังการกู้ยืมในครั้งนี้ ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) ในแบบสอบถามส่วนที่ 3 และ 4 พบว่ามีความเชื่อมั่นร้อยละ 86.60 และ ร้อยละ 87.10 ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

2. การวิจัยเชิงพรรณนาโดยใช้คำร้อยละในอธิบายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1
3. การวิจัยเชิงวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม (Pair-Samples T Test) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 2 ซึ่งได้จากการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจากความคิดเห็นในด้านต่างๆมีคะแนนเต็ม 5 จากนั้นจึงนำมาคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และแบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีอันตรภาคชั้น เท่ากับ $(5-1)/5=0.8$ ซึ่งแสดงถึงระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ อาชีพ และความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ สูงมาก สูงปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษาข้อมูลทั่วไป และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมของสมาชิกผู้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านผลการวิจัยแบ่งพิจารณาเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ หางดง และแมริม พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้กู้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.3 อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 61-70 ปี ร้อยละ 24.4 โดยมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 71.0 โดยมากผู้กู้มีจำนวนบุตรจำนวน 2 คน ร้อยละ 44.8 รองลงมาคือจำนวนบุตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้กู้มีระดับการศึกษาส่วนมากต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 41.1 นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้กู้ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.4 ไม่มีโรคประจำตัว

1.2 ข้อมูลทั่วไปในด้านรายได้และด้านอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้กู้มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 34.0 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 30.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ส่วนใหญ่ มีรายได้อยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 39.0 และ รายได้ช่วง 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 24.9 ตามลำดับ โดยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้กู้ที่มีรายได้ส่วนใหญ่มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกในครัวเรือนโดยมากจะอยู่ในช่วง มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.8 นอกจากนี้ยังพบอีกว่ารายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกในครัวเรือนของผู้กู้โดยมากอยู่ในช่วง 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 23.4 ช่วงรายจ่าย 5,000-10,000 ร้อยละ 20.9 และมากกว่า 30,000 ร้อยละ 16.1 ตามลำดับ อีกทั้งพบว่าโดยมากสมาชิกผู้กู้ไม่มีผู้ที่เป็นภาระในครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีหรือผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี หรือเป็นบุคคลที่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 46.1

1.3 ข้อมูลแหล่งเงินกู้ยืมเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่านอกจากการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว โดยมากผู้กู้ยังกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่นๆ ร้อยละ 26.4 อาทิเช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์การเกษตรอำเภอ สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น รองลงมา คือ กู้ยืมจากธนาคารออมสิน และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 18.9

1.4 ข้อมูลในด้านการกู้ยืมเงินและการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่าจำนวนหนี้สินของผู้กู้และคนในครัวเรือนรวมกันอยู่ในช่วงต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 43.3 เมื่อพิจารณาในด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

การกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับการกู้ยืมเงินในมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน โดยมากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับเงินตามมาตรการนี้จะได้รับการกู้ยืมเงินเพียงคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 68.8 โดยการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้กำหนดการแบ่งจำนวนครั้งการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลที่ให้แก่งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้ ครั้งที่ 1 ในปี 2544 ,ครั้งที่ 2 ปี 2546 ถึง 2552 ,ครั้งที่ 3 ปี 2554 และครั้งที่ 4 ปี 2558 ซึ่งในครั้งนี้เป็นส่วนใหญ่เป็นเป็นการกู้ครั้งที่ 4 ร้อยละ 45.1 จะเห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นแหล่งเงินทุนหนึ่งที่มีความนิยมในการกู้ยืมของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำนวนเงินกู้ยืมที่สมาชิกผู้กู้ยืมได้รับตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้รับเงินกู้ยืมระหว่างช่วง 15,000-20,000บาท คิดเป็นร้อยละ 25.9 อีกทั้งยังพบว่าลักษณะการออมรายได้ของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ยืม มีการออมเงินทุกเดือนคิดเป็นร้อยละ 73.8 ซึ่งสมาชิกผู้กู้ยืมแหล่งออมเงินมากที่สุดคือ กองทุนสัจจะ (กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต) คิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมามีการออมเงินรายได้กับธนาคารออมสิน และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 33.1

1.5 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน พบว่าผู้กู้ยืมเงินที่ได้กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านไปเพื่อใช้จ่าย หรือ หมุนเวียนในอาชีพเดิมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมากู้ยืมเงินไปเพื่อใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.9 กู้ยืมเงินไปเพื่อเป็นทุนเริ่มต้นในการประกอบอาชีพใหม่ คิดเป็นร้อยละ 22.7 โดยการกู้ยืมเงินไปเพื่อชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่กองทุนหมู่บ้าน (Refinance) ร้อยละ 17.1 ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างผู้กู้บางส่วนยังมีการละเมิดเงื่อนไขในการขอสนับสนุนเงินทุนตามมาตรการ และมีการกู้ยืมเงินไปเพื่อจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร ร้อยละ 16.6 กู้ยืมเงินไปเพื่อจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้สูงอายุในครัวเรือน ร้อยละ 9.8 กู้ยืมเงินไปเพื่อชำระเงินต้นและดอกเบี้ยหนี้ในระบบ(ธนาคารออมสิน, ธกส., ธนาคารพาณิชย์) ร้อยละ 7.1 และสมาชิกผู้กู้ยืมเงินไปเพื่อซื้อหรือเช่า บ้านหรือที่ดินน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่านั้น

2. ผลการวิจัยเชิงวิเคราะห์ เป็นการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ และอาชีพ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านก่อนและหลังการกู้ยืมเงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน ผลการวิจัยแบ่งพิจารณาเป็น 6 ส่วน ดังนี้

2.1 ระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ก่อนและหลังการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน พิจารณาโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจากการรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ ซึ่งแบ่งจากค่าพิสัย 5 ระดับ ซึ่งแสดงถึงระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก ผลการศึกษาพบว่าระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนการกู้ยืมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_{pre} = 2.77$, S.D = 0.573) และระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่างหลังการกู้ยืมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_{post} = 3.15$, S.D = 0.573) เช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ก่อนและหลังการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน (n=397)

คุณภาพชีวิตด้านรายได้	$\bar{X}_{pre}$ (S.D)	การแปลผล (ก่อนการกู้ยืม)	$\bar{X}_{post}$ (S.D)	การแปลผล (หลังการกู้ยืม)
1 ผู้กู้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	2.90 (0.600)	ปานกลาง	3.34 (0.671)	ปานกลาง
2 ผู้กู้มีเงินออมจากรายได้ไว้เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	2.55 (0.776)	ปานกลาง	3.05 (0.770)	ปานกลาง
3 ผู้กู้มีเงินออมจากรายได้นำฝาก	2.54 (0.827)	ปานกลาง	2.88 (0.818)	ปานกลาง
4 ผู้กู้สามารถจ่ายภาระดอกเบี้ยเงินกู้ นอกหรือในระบบได้	2.96 (0.883)	ปานกลาง	3.26 (0.812)	ปานกลาง
5 ผู้กู้สามารถปลดหนี้เงินกู้ นอกหรือในระบบได้บางส่วน	2.94 (0.912)	ปานกลาง	3.25 (0.825)	ปานกลาง
โดยรวม 5 ด้าน	2.77 (0.573)	ปานกลาง	3.15 (0.573)	ปานกลาง

2.2 ระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพก่อนและหลังการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน พิจารณาโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจากการรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ ซึ่งแบ่งจากค่าพิสัย 5 ระดับ ซึ่งแสดงถึงระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก ผลการศึกษาพบว่าระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างก่อนการกู้ยืมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_{pre} = 2.66$, S.D = 0.579) และระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่างหลังการกู้ยืมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_{post} = 3.28$, S.D = 0.628) เช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพก่อนและหลังการกู้ยืม
เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน (n=397)

คุณภาพชีวิตด้านอาชีพ	$\bar{X}_{pre}$ (S.D)	การแปลผล (ก่อนการ กู้ยืม)	$\bar{X}_{post}$ (S.D)	การแปลผล (หลังการ กู้ยืม)
1 ผู้กู้มีทุนเพียงพอในการขยายกิจการอาชีพเดิม	2.60 (0.706)	ต่ำ	3.34 (0.671)	ปานกลาง
2 ผู้กู้มีทุนเพียงพอในการซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพ	2.58 (0.777)	ต่ำ	3.05 (0.770)	ปานกลาง
3 ผู้กู้มีทุนเพียงพอในการปรับปรุงสถานที่ประกอบอาชีพให้มั่นคง	2.52 (0.777)	ต่ำ	2.88 (0.818)	ปานกลาง
4 ผู้กู้มีทุนเพียงพอที่จะสามารถเริ่มต้นประกอบอาชีพใหม่	2.33 (0.823)	ต่ำ	3.26 (0.812)	ปานกลาง
5 ผู้กู้รู้สึกว่าคุณภาพชีวิตของผู้กู้มีความมั่นคง	3.29 (0.760)	ปานกลาง	3.25 (0.825)	ปานกลาง
โดยรวม 5 ด้าน	2.66 (0.579)	ปานกลาง	3.28 (0.628)	ปานกลาง

2.3 ระดับความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างมาตรการครั้งก่อนหน้าและมาตรการครั้งนี้ พิจารณาโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจากการรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ ซึ่งแบ่งจากค่าพิสัย 5 ระดับ คือ ความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก ผลการศึกษาพบว่าระดับความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก่อนมาตรการนี้ของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ยืมทั้ง 262 คน มีความสามารถในการเข้าถึงอยู่ในระดับที่สูง ($\bar{X}_{pre} = 3.83$, S.D = 0.612) และระดับความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามมาตรการนี้ของกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ยืม 397 คน มีความสามารถอยู่ในระดับที่สูงมาก ($\bar{X}_{post} = 4.25$, S.D = 0.604) ดังแสดงในตารางที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความสามารถในการเข้าถึงกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก่อนและหลังการกู้ยืมตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน

ความสามารถในการเข้าถึงกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	$\bar{X}_{pre}$ (S.D)	การแปลผล (ก่อนการ กู้ยืม)	$\bar{X}_{post}$ (S.D)	การแปลผล (ก่อนการกู้ยืม)
1 ความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านโดยมีต้นทุนต่ำ	4.03 (0.848)	สูง	4.21 (0.789)	สูงมาก
2 ความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ	3.56 (0.850)	สูง	4.50 (0.734)	สูงมาก
3 ความสามารถในการกู้ เงินกองทุนหมู่บ้านโดยค่าธรรมเนียมในการจัดการเงินกู้ต่ำ	3.76 (0.955)	สูง	4.15 (0.891)	สูง
4 ความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านโดยใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันต่ำ	3.73 (0.914)	สูง	4.03 (0.907)	สูง
5 ในการอนุมัติเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านดำเนินการอย่างรวดเร็ว	3.90 (0.810)	สูง	4.22 (0.767)	สูงมาก
6 เงื่อนไขในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ยุ่งยากจนเกินไป	3.97 (0.821)	สูง	4.17 (0.789)	สูง
โดยรวม 6 ด้าน	3.83 (0.612)	สูง	4.25 (0.604)	สูงมาก

หมายเหตุ: ตัวอย่างสมาชิกผู้กู้ก่อนมาตรการนี้มี 262 คน และ ตัวอย่างสมาชิกผู้กู้ตามมาตรการนี้มี 397 คน

2.4 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ก่อนและหลังการกู้เงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม พบว่า ภายหลังจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างสมาชิกผู้กู้มีระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้โดยรวมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ค่า T-statistics = -15.406) เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ในแต่ละหัวข้อ พบว่า ภายหลังจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ทำให้สมาชิกผู้กู้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ผู้กู้มีเงินออมจากรายได้เพิ่มขึ้นไว้เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ผู้กู้มีเงินออมจากรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อการนำฝาก ผู้กู้มีความสามารถในการจ่ายภาระดอกเบี้ยเงินกู้นอกหรือในระบบได้เพิ่มขึ้น และผู้กู้มีความสามารถในการปลดหนี้เงินกู้นอกหรือในระบบเพิ่มขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ก่อนและหลังการกู้เงินตามมาตราการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน

ระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้	ค่าT-Statistics	P-value	แปลผล
1 ผู้ที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	-12.411***	0.000	เพิ่มขึ้น
2 ผู้ที่มีเงินออมจากรายได้ไว้เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	-13.362***	0.000	เพิ่มขึ้น
3 ผู้ที่มีเงินออมจากรายได้นำฝาก	-8.750***	0.000	เพิ่มขึ้น
4 ผู้ที่มีความสามารถจ่ายภาระดอกเบี้ยเงินกู้ นอก/ในระบบได้	-6.977***	0.000	เพิ่มขึ้น
5 ผู้ที่สามารถปลดหนี้เงินกู้ นอก/ในระบบได้บางส่วน	-7.667***	0.000	เพิ่มขึ้น
ระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้โดยรวม	-15.406***	0.000	เพิ่มขึ้น

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.5 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพก่อนและหลังการกู้เงินตามมาตราการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม พบว่าภายหลังจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างสมาชิกผู้ที่มีระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพโดยรวมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ค่า T-statistics = -19.903) เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพในแต่ละหัวข้อ พบว่าผู้ที่มีทุนเพิ่มมากขึ้นในการขยายกิจการอาชีพเดิม ผู้ที่มีทุนมากเพิ่มขึ้นในการซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพ ผู้ที่มีทุนมากเพิ่มขึ้นในการปรับปรุงสถานที่ประกอบอาชีพให้มั่นคง ผู้ที่มีทุนมากเพิ่มขึ้นที่จะสามารถเริ่มต้นประกอบอาชีพใหม่ และผู้รู้สึกว่าหลังจากการกู้เงินครั้งนี้อาชีพของตนมีความมั่นคงมากเพิ่มขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพก่อนและหลังการกู้เงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน

ระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพ	ค่า T- Statistics	P - value	แปล ผล
1 ผู้กู้มีทุนเพียงพอในการขยายกิจการอาชีพเดิม	-14.918***	0.000	เพิ่มขึ้น
2 ผู้กู้มีทุนเพียงพอในการซื้ออุปกรณ์ หรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพ	-16.261***	0.000	เพิ่มขึ้น
3 ผู้กู้มีทุนเพียงพอในการปรับปรุงสถานที่ประกอบอาชีพให้มั่นคง	-14.380***	0.000	เพิ่มขึ้น
4 ผู้กู้มีทุนเพียงพอที่จะสามารถเริ่มต้นประกอบอาชีพใหม่	-13.254***	0.000	เพิ่มขึ้น
5 ผู้กู้รู้สึกว่าคุณภาพชีวิตของตนเองมีความมั่นคง	-11.439***	0.000	เพิ่มขึ้น
ระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพโดยรวม	-19.903***	0.000	เพิ่มขึ้น

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.6 การเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างมาตรการครั้งก่อนหน้าและมาตรการครั้งนี้ โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม พบว่าการกู้เงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านสมาชิกผู้กู้ยืมมีความสามารถในการเข้าถึงเงินทุนโดยรวมได้มากกว่าครั้งก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ค่า T-statistics = -13.790) เมื่อพิจารณาความสามารถในการเข้าถึงเงินทุนในแต่ละหัวข้อ พบว่าผู้กู้มีความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้นโดยมีต้นทุนการกู้ยืมที่ต่ำลง มีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลง มีค่าธรรมเนียมในการจัดการเงินกู้ต่ำลง ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงินต่ำลง การอนุมัติเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านดำเนินการอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และมีเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้น้อยกว่าการกู้ยืมในครั้งก่อน ดังแสดงในตารางที่ 6

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระหว่างมาตรการครั้งก่อนหน้าและมาตรการครั้งนี้

ความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุน	ค่า t-Statistics	P – value	แปลผล
1 ผู้ที่มีความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านโดยมีต้นทุนต่ำ	-4.338***	0.000	เพิ่มขึ้น
2 ผู้ที่มีความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ	-15.760***	0.000	เพิ่มขึ้น
3 ผู้ที่มีความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านโดยค่าธรรมเนียมในการจัดการเงินกู้ต่ำ	-7.712***	0.000	เพิ่มขึ้น
4 ผู้ที่มีความสามารถในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านโดยใช้หลักทรัพย์สินค้ำประกันต่ำ	-7.136***	0.000	เพิ่มขึ้น
5 ผู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านดำเนินการอย่างรวดเร็ว	-7.221***	0.000	เพิ่มขึ้น
6 เงื่อนไขในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ยุ่งยากจนเกินไป	-4.925***	0.000	เพิ่มขึ้น
ความสามารถในการเข้าถึงเงินกองทุนหมู่บ้านโดยรวม	-13.790***	0.000	เพิ่มขึ้น

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัยเชิงพรรณนาอภิปรายผลได้ว่า สมาชิกผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง และมีการศึกษาต่ำซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับการศึกษาของ Chandoevit และ Ashakul (2008) อีกทั้งผู้ที่กู้ยืมตามมาตรการนี้มักจะเป็นผู้กู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าพิจารณาในด้านรายได้กลับพบว่า ผู้ที่ได้กู้ยืมเงินตามมาตรการนี้เป็นผู้ที่รายได้ทั้งครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ Fongthong และ Suriya (2014) ได้กล่าวว่าส่วนใหญ่ผู้ที่มีแนวโน้มได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านเป็นครัวเรือนที่ใกล้เคียงความยากจน (Near-Poor) และครัวเรือนที่มีฐานะปานกลาง (Moderate-Income) ซึ่งจะเห็นว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ได้กู้ยืมครั้งนี้ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการออกมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านครั้งนี้มีเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ที่มีรายได้น้อยซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานทำโดยมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (วิภาวี เหมพรวิสาร และ พุฒิกุล อัครชลานนท์, 2557) อีกทั้งยังพบอีกว่า รายได้ทั้งครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนของผู้กู้ยังคงมีมากกว่ารายจ่ายทั้งครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้กู้ยืมมีหนี้สินน้อย และมีเงินออม โดยสมาชิกผู้กู้มีวัตถุประสงค์ 3 อันดับแรกในการกู้ยืมได้แก่ ผู้กู้นำเงินที่ได้กู้ยืมเพื่อใช้ในการขยาย หรือ หมุนเวียนในอาชีพเดิม เพื่อใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน และเพื่อเป็นทุนเริ่มต้นในการประกอบอาชีพใหม่ จะเห็นว่าโดยส่วนใหญ่แล้วผู้กู้จะนำเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพเดิมของตนเอง เพื่อให้ตนเองสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ในส่วนของการวิจัยเชิงวิเคราะห์ห้บปรายผลได้ว่า จากการศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้และอาชีพ รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านก่อนและหลังการกู้ยืมตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน ซึ่งจากการทดสอบทางสถิติได้ข้อสรุปว่าภายหลังจากการได้รับเงินกู้ยืม ระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ของสมาชิกผู้กู้เพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Boonperm, Haughton และ Khandker (2013) กล่าวว่าการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่งผลกระทบต่อด้านรายได้ และสอดคล้องกับเฉลิมวรรณ เดชะชาติ (2548) ซึ่งพบว่าเงินที่ผู้กู้ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนมีส่วนช่วยให้คุณภาพชีวิตด้านรายได้ดีขึ้น ในส่วนคุณภาพชีวิตด้านอาชีพของสมาชิกผู้กู้ภายหลังจากการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพบว่าอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการศึกษาของวารุณี ทองมาก (2547) กล่าวว่าหลังจากการกู้ยืมเงินโครงการธนาคารประชาชนระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าภายหลังการกู้ยืมตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านทำให้ระดับคุณภาพชีวิตด้านอาชีพเพิ่มขึ้นจากเดิมเช่นเดียวกัน และจากการกู้ยืมเงินตามมาตรการดังกล่าวนี้ พบว่าสมาชิกผู้กู้กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เพิ่มขึ้นด้วยสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริขวัญ วิเชียรพลิส (2558) รวมถึง Menkhoff และ Rungruxsirivorn (2010) กล่าวว่าจากการที่รัฐบาลจัดสรรเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมได้มากขึ้น คราวเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านได้มากขึ้น อีกทั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังช่วยลดเงื่อนไขในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนอื่นๆได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการดำเนินการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือการดำเนินการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน ถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก จากการศึกษาได้สรุปว่าสมาชิกผู้กู้แบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อนำไปต่อยอดในอาชีพเดิม หรือเริ่มต้นในอาชีพใหม่ โดยภายหลังการกู้ยืมส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้และด้านอาชีพของผู้กู้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้กู้มีความสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายมากขึ้นอีกด้วย และยังพบอีกว่าโดยมากผู้กู้ส่วนใหญ่ใน 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ได้มีการนำเงินไปลงทุนทางด้านการเกษตร และค้าขาย ฉะนั้นจะเห็นว่าในการดำเนินมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

2. จากวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินของสมาชิกผู้กู้ สังเกตเห็นว่าในส่วนการกู้ยืมเพื่อนำไปเพื่อใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนมากถึงร้อยละ 55.9 และกู้ยืมเงินไปเพื่อชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่กองทุนหมู่บ้าน (Refinance) ร้อยละ 17.1 อันเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดตามมาตรการดังกล่าวและเป็นการกู้ยืมไปใช้จ่ายโดยไม่ก่อให้เกิดรายได้ ฉะนั้นคณะกรรมการกองทุนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตามผลการนำเงินกู้ยืมไปใช้ควรมีความเข้มงวดในการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อนำเงินกู้ยืมไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3. จากการสัมภาษณ์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในบางกองทุน พบว่าสมาชิกลงประชามติไม่รับเงินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนยังไม่มีความเข้าใจในการช่วยเหลือของรัฐบาลอย่างถ่องแท้ จึงนำข้อมูลข่าวสารชี้แจงแก่สมาชิกอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้สมาชิกเสียโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อที่จะได้นำเงินเพิ่มทุนดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ฉะนั้นก่อนที่รัฐบาลจะอนุมัติให้มีการกระจายเงินสู่ชุมชนควรจะมีการอบรมคณะกรรมการกองทุนให้ทราบถึงข้อเท็จจริง มีความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง

4. ในการลงศึกษาภาคสนาม พบว่าสมาชิกบางส่วนไม่ทราบว่ามาตรการนี้เพื่อเข้ามาช่วยเหลือโดยบางกองทุน คณะกรรมการมีวิธีการกระจายเงินให้แก่สมาชิกอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งมีการกระจายเงินกระจุกตัวอยู่ในวงแคบเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกระจายเงินไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงในบางกองทุน ฉะนั้นเห็นควรให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสุ่มลงตรวจสอบข้อเท็จจริงในแต่ละพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เนติวรธร เดชะชาติ. (2548). คุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กรณีศึกษา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต). สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วารุณี ทองมาก. (2547). คุณภาพชีวิตด้านอาชีพและรายได้หลังการกู้เงินโครงการธนาคารประชาชน กรณีศึกษา สมาชิกโครงการธนาคารออมสิน สาขาอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต). สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภาวี เหมพรวิสาร และ พุฒิกุล อัครชานนท์. (2557). การสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังเกษียณให้คนไทย. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2559, จาก http://www.sec.or.th/TH/Documents/Information/ResearchesStudies/research_retirement.pdf
- ศิริขวัญ วิเชียรเพลิศ. (2558). กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. รายงานเสนอสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2558). ประกาศคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). ประกาศพระราชบัญญัติ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติปี พ.ศ. 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Boonperm, J., J. Haughton, and S. R. Khandker. (2013). Does the Village Fund matter in Thailand? Evaluation the impact on incomes and spending. Journal of Asian Economics, 25, 3-16.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Chandoevrit, W. and A. Bawornpan. (2008). The Impact of the Village Fund on Rural Households.

TDRI Quarterly Review, 23(2), 9-16.

Fongthong, S. and K. Suriya. (2014). Determinants of Borrowers of the Village and Urban

Community Fund in Thailand. CMUJ of Social Sciences and Humanities, 1(1), 21-37.

Menkhoff, L. and O. Rungruxsirivorn. (2010). Do Village Funds Improve Access to Finance? Evidence

from Thailand. World Development, 39 (1), 110-122.

Yamane, T. (1967). STATISTICS; An Introductory Analysis. 2nd ed. New York: Harper and Row.

